

**ПОСИЛЕННЯ
КОНСОЛІДАЦІЇ
СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
НА ШЛЯХУ ВСТУПУ
УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ
МОЛДОВА ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

УДК 316+339.94
ББК 60.5+66.4

Соціологічна асоціація України
Південноукраїнське відділення САУ
Державний вищий навчальний заклад
**«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»**
Кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет психології, політології та соціології
Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Centrul Sociologie și Psihologie Socială al ICJPS
Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova

**«ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ»**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

*ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:*
МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Рецензенти:

Інна ГОЛУБОВИЧ, докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Лілія ЯКОВЛЕВА, доктор політичних наук, професор, професор кафедри соціології Національного університету «Одеська Юридична Академія».

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Протокол № 5 від 28.11.2024 р

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Олена ЛІСЕЄНКО**, д. соц. н., професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Члени редколегії:

МОКАНУ Віктор, д. соц. н., директор Центру соціології та соціальної психології Інституту правових, політичних та соціологічних досліджень Державного університету Молдови, керівник Асоціації соціологів і демографів Республіки Молдова, Республіка Молдова

БОРІНШТЕЙН Євген, д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

ПЕТИНОВА Оксана, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

АТАМАНЮК Зоя, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишинев- м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 року) / за ред. д. с. н., проф. Лісеєнко О. В. – 138 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

© Південноукраїнське відділення Соціологічної асоціації України, 2024

© Асоціація соціологів та демографів Республіки Молдова, 2024

ПРИХОДЬКО Олена	ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ГАРАНТ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	83
КАРИТКА Валерій	МОЛОДІЖНЕ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ	85
ТЕЛЕЛИМ Ірина	МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА І БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	87
БОДЕЛАН Марина	ВПЛИВ ПРОКРАСТИНАЦІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ОСОБИСТОСТІ	91
КАРАНФІЛОВА Олена, БОНДАР Дар'я	ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА БЕЗПЕКУ ЛЮДИНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ	92
КАРАНФІЛОВА Олена, ЧИСТОЄВА Єлизавета	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ	95
КАРАНФІЛОВА Олена, ЗЕЛЕНСЬКА Вероніка	ШЛЯХ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО СУСПІЛЬСТВА З ТОЧКИ ЗОРУ СУЧАСНОГО ГУМАНІТЕТУ	98
ЛИСЯК Анастасія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ : ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД ДІЙ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МАНІПУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ	100
ГРУША Анастасія	МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ.....	103
ДІДЕНКО Вікторія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ	106
ПАДУН Софія	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПИТАННЯХ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	109
БІЛОРОВСЬКА Альона	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	112
КВАШУК Ольга	БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В РЕФОРМІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ЗМІЦНЕННЯ СИСТЕМИ ДОБРОЧЕСНОСТІ	114

економічну стабільність, а також допомогу в модернізації оборонних структур. Заходи щодо підвищення стійкості критичної інфраструктури та забезпечення енергетичної незалежності є важливими для зменшення уразливості. Зусилля щодо підвищення обізнаності громадян про загрози дезінформації та проведення кампаній з перевірки фактів сприяють підвищенню стійкості суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Eurointegration. "Перемоги та виклики українсько-молдовського партнерства: що чекати у 2024 році." Eurointegration, 9 січня 2024. <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/01/9/7177052/> (дата звернення: 14 вересня 2024).
2. Holos Ameryky. (2023, September 8). Moldova: Угода з Францією з безпеки. Holos Ameryky. <https://www.holosameryky.com/a/moldova-uhodac-frantsia-bezpeka/7518238.html> (дата звернення: 14 вересня 2024).
3. Interfax. Столтенберг: Ювілейний саміт НАТО стане можливістю ухвалити рішення, важливі для майбутнього 1 млрд осіб у Європі та Північній Америці [Електронний ресурс] // Interfax. Режим доступу: <https://interfax.com.ua/news/general/997930.html> (дата звернення: 14 вересня 2024).
4. Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2018. Т. 37-38. С. 299-304.
5. Radio Svoboda. (2024, вересень 11). США та ЄС висловлюють стурбованість через підтримку Китаєм війни Росії проти України. Radio Svoboda. <https://www.radiosvoboda.org/a/ssha-yes-kytay-pidtrymuye-viynu-rosiyi-protu-ukrayiny/33116925.html> (дата звернення: 14 вересня 2024).

Вікторія ДІДЕНКО,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 035 «Філологія», ОПП «Переклад», факультет іноземних мов, Університет Ушинського

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, Університет Ушинського

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ч. 1 ст. 3 Конституції України). Термін «безпека людини» складається з двох слів: «безпека» та «людина». Для того, щоб з'ясувати, яке явище дійсності насправді називається конституційним терміном «безпека людини» і чи дійсно цей термін відповідає сутності зазначеного явища, необхідно дати йому, перш за все, лінгвістичне тлумачення і з'ясувати, зокрема, походження цього терміну, його генетичні

зв'язки, його одвічне, істинне, можливо, навіть нині забуте значення, тобто провести етимологічний аналіз. Як у звичному, так і в науковому розумінні безпека оцінюється як певний факт, як щось цінне і досяжне, створене людьми, як певна цінна властивість, характеристика об'єкта [1]. Іншими словами, безпека - це певна потреба і благо, адже «віднесення об'єкта до категорії важливих або цінних для людини означає, що цей об'єкт або стан є благом або потребою, тоді як кваліфікація його як неважливого означає, що він не є ні тим, ні іншим» [2, с. 44].

Соціальна безпека - це стан суспільства, включаючи всі основні сфери виробництва, захисту внутрішнього конституційного ладу, зовнішньої безпеки, культури, соціуму, за якого забезпечується мінімальний рівень соціальних умов і соціальних благ - матеріальних, санітарно-епідеміологічних, екологічних, психологічних тощо, що визначають якість життя людини і суспільства в цілому та гарантують мінімальний ризик для життя, фізичного і психічного здоров'я людей.

Це явище найчастіше розглядається по відношенню до суспільства в цілому, а не до окремого громадянина. Вона є складовою національної безпеки, яка визначає стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також від загроз соціальним інтересам. Поняття соціальної безпеки як складової національної безпеки також узгоджується з метою соціального захисту - підтримання стабільності в суспільстві, запобігання соціальній напруженості, що виникає на ґрунті майнової, расової, культурної, соціальної нерівності, проявляється у страйках, акціях громадянської непокорі, зіткненнях між окремими групами населення [3].

А. Суханова у своєму визначенні сутності соціального ризику звертає увагу на роль держави: «соціальний ризик - це сукупність ймовірних подій, що мають об'єктивний характер, настання яких детерміновано соціально значущими причинами, наслідками реалізації яких є погіршення життєвого, матеріального та соціального становища людини або групи людей, і визначають факультативну участь держави у побудові системи нейтралізації негативних наслідків їх настання» [4, с. 152].

Соціальні ризики можна поділити на групи. До першої групи належать такі ризики, як хвороба, інвалідність, сімейний стан, стихійні лиха. На ці ризики людина не може впливати безпосередньо. До другої групи належать війни, конфлікти, безробіття, дискримінація та насильство. Розвиток цих ризиків належить до сфери відповідальності системи соціального захисту, але існують певні граничні фактори, на які система соціального захисту не може безпосередньо впливати. Прикладом може бути безробіття через надмірне зростання кількості спеціалістів у певній галузі та подальше падіння попиту на них [5].

Держава відіграє ключову роль у захисті громадян від соціальних ризиків та безпекових загроз. Основними механізмами захисту є законодавча база, соціальні програми, економічна політика, розвиток охорони здоров'я, освіта та профілактика.

Нормативно-правова база: Законодавство, що регулює права громадян та їх захист, має бути адаптоване до сучасних викликів. Особлива увага приділяється законам у сфері праці, охорони здоров'я, соціального забезпечення та інформаційної безпеки.

Соціальні програми: Державні програми соціального захисту, пенсійне забезпечення, страхування на випадок безробіття, програми підтримки малозабезпечених верств населення.

Економічна політика: Забезпечення стабільної економіки, що мінімізує ризики безробіття, інфляції та економічних криз.

Освіта та профілактика: Підвищення обізнаності населення про потенційні загрози, навчання навичкам протидії кіберзагрозам, безпека в Інтернеті, психологічна підтримка.

Розвиток системи охорони здоров'я: Інвестування в інфраструктуру охорони здоров'я, включаючи профілактику та лікування інфекційних захворювань, а також забезпечення доступу до медичних послуг.

Організації громадянського суспільства разом з міжнародними інституціями є невід'ємною частиною системи безпеки. Вони активно сприяють захисту прав людини, здійснюють моніторинг соціальних ризиків, підвищують обізнаність населення та надають гуманітарну допомогу під час кризових ситуацій. Міжнародні організації, такі як ООН, Європейський Союз та Міжнародна організація праці, допомагають країнам забезпечити стабільність соціальних систем, надаючи консультації, фінансування та політичну підтримку. Громадянське суспільство відіграє важливу роль у моніторингу діяльності уряду, розробці соціальних програм і захисті вразливих груп населення.

Захист громадян від соціальних та безпекових ризиків є ключовим аспектом функціонування держави та суспільства. Комплексний підхід до вирішення цих питань, що включає зусилля уряду, громадянського суспільства та міжнародної спільноти, допоможе створити безпечне середовище для кожного громадянина. Важливо не лише реагувати на ризики та загрози, а й розробляти механізми їх попередження та підвищення стійкості суспільства до викликів сучасного світу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Тихий В. П. (2016). Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-31-46.pdf (Дата звернення: 13.09.2024).
2. Магун В. С. Потребности и психология социальной деятельности / В. С. Магун. Л., 1983. 176 с.

3. Суріков О.О. Фармацевтична енциклопедія. Терміни по Алфавіту. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА. URL: <https://www.pharmacencyclopedia.com.ua/article/6639> (Дата звернення: 13.09.2024).
4. Суханова А. Соціальний ризик втрати здоров'я як елемент системи страхового захисту здоров'я // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. Вип. 35. Ч.ІІ. 2013. с. 147-153.
5. Горемикіна Ю.В. (2017) Соціальний захист в Україні : первинні та вторинні соціальні ризики людського розвитку. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/98127b7d-99aa-46cf-9fc0-7a028c6909d8/content> (Дата звернення: 13.09.2024)

Софія ПАДУН,
*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Переклад»,
 факультет іноземних мов, Університет Ушинського*
Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н., професор кафедри
*філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності,
 Університет Ушинського*

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПИТАННЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

*Соціальна безпека держави – це гарантія захищеності громадян від впливу
зовнішніх та внутрішніх загроз [2].*

Варналій З., Білик Р., Хмеловський М. розглядають соціальну безпеку як стан гарантованої правової та інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи і суспільства від зовнішніх і внутрішніх загроз; як соціальний ідеал стабільного суспільства, його життєво важливі соціальні інтереси і цінності, а також соціальні норми як сукупність умов стабільного розвитку до яких належать: забезпечення високого рівня зайнятості населення; формування ресурсної бази розвитку для наступних поколінь; забезпечення належного рівня життя та доходів населення; надання соціальних гарантій працюючим тощо [3].

Соціальна безпека є критично важливою для забезпечення стабільності та розвитку кожної країни, оскільки «...рівень соціальної безпеки безпосередньо впливає на якість життя, оскільки забезпечує доступ до основних соціальних послуг і гарантій» [4]. Сюди відносять медичне страхування, пенсії, допомогу безробітним та підтримку малозабезпечених. Для країн, що прагнуть вступити до Європейського Союзу, проведення реформ у цій сфері є необхідним для підвищення ефективності систем соціальної безпеки та відповідності європейським стандартам.

Соціальна безпека також відіграє важливу роль у підтримці соціальної інтеграції та справедливості, зокрема через забезпечення соціальних гарантій для вразливих верств населення, таких як особи з інвалідністю, літні люди і одинокі батьки. Це допомагає зменшити соціальні нерівності і забезпечити